

An impressionistic painting of a landscape. On the left, a small house with a dark roof is partially obscured by a large, leafy tree with green and brown foliage. The foreground is dominated by a body of water, rendered with broad, colorful brushstrokes in shades of blue, purple, yellow, and red. In the background, a bright, hazy sky transitions from yellow to red, suggesting a sunset or sunrise. A small structure, possibly a windmill or a crane, is visible on the right side of the middle ground.

Владимир Провчи

ДУША ЯК ГУШЛЯ

Вуковар, 2014.

Владимир Провчи
ДУША ЯК ГУШЛЯ

Владимир Провчи – Душа як гушля

Видава
Союз Русинох Републики Горвтскей

За видавателя
Дубравка Рашлянин

Главна и одвичательна редакторка
Вера Павлович

Лекторе – Мария Вулич, руски язык
и Андрея Магоч, горватски язык

Илюстратор
Владимир Провчи

Рецензенти
Ана Мария Сасо и Надия Саджак

Компютерска приготовка
Желько Дебелюх

Друкарня
Графичне ремесло Борово Граф Вуковар

Друковане помага
Совет за национални меншини Републики Горватскей

Тираж: 400 прикладніки

**CIP zapis dostupan u računalnom katalogu Gradske i
sveučilišne knjižnice Osijek pod brojem 131217064**

ISBN 978-953-7767-08-2

Владимир Провчи

ДУША ЯК ГУШЛЯ

Буковар, 2014.

Зміст

Молга ешеньска	9
Остатні дні ешені	10
Жовте лісце ешені	11
Лісце октобра	13
Златна ешень	14
Мелодия ешені	15
Ноцна драга	17
Душа як гушля	19
Сон	20
Поволай ме зоз собу	21
Не плачце очи мойо	23
Не питай ше ми	24
Не охабай ме самого	25
Майце милосци	27
Корене любви	29
Птици любви	30
Младосц	31
Живот	32
Думки	33
Мир	35
Цихосц	37
Колісанка	39
Щесце	40
Жадане	41
Валалу мой	43
Совит Руснакови	44
Моряк	45
Морйо прекліна	46
Мирне морйо	47
Конец мойого живота	48
Владимир Провчи „Душа як гушля” – руска поезия	51
„Душа як гушля” – чудесни швет мрийох Владимира Провчия . . .	53

Молга ешеньска

Руки лапаю молгу ешеньску,
а ешень жовкне.

Не да ше и одніма смутна
траци ше зоз слизами у молги.

А молга чежка
прициска душу ешенї.

Поцерпя слизи недожити
у глібоким и чежким дожицу.

Єшень ше траци у молги жими
одходзи смутна и жовта,
молговита.

Остатні дні ешені

У долини вже ме чека
чисте жридли моїх шпіванкох
и родима хижа, блізка, а далека,
а на швеце найкрасша.

Дом на високей гори
викукує з ешенської молги.

Шицко на швеце ше меня,
а роки леца.
Непреривно сцекаю и нет им врацаня.

Жовте ешенське лісце
треше ше за тобу.

Ти мне не знаш,
мою любов.
Придзем несподзивано,
цихо у цмей ноци.

Пидзем з лісцом у власох
облапиц молгу,
молгу ешенську.

Жовте лісце єшені

Ранше слунко.
Витрик приноши запах єшені.
Остатні мотилі леца,
мали и жовти, весело танцюю.

Ластовки одлетли,
а чарни врани леца.
Лісточка жовти викукую
и роздумую:
чи най отаргнути одпадню,
чи най их витри оддую.

Роздумую и чекаю судьбу.

А древа чада свойо не даю,
але ані моци не маю най их затримаю.

Єшень прициска,
а жима на одпочивок вола.
Шиви молги дзень скриваю,
цагаю ше таки цми и дзень сцераю.

А жовте лісце одпадає
и зоз свою жовту фарбу
єшень оквицує.

Лісце октобра

Диждж пада на лісце
жовте, згажене,
безживотне.

Лісце дараз пирхаце,
руцане з витром
идзе по неврацане.

Дараз лісце желене,
живе и веселе
прекрасне було.

А тэраз диждж пада,
гажыме мертве лісце
хторе жило з нами,
а тэраз є безживотне.

Лісце хторе нас чувало,
з хторим зме ше одушевйовали,
радовали и вешелели
тэраз покойне.

Златна ешень

Розкошна ешень,
а плоди вельо.
Чаривносц фарбох.
Жовтосц облапя пейзаж.
Кричацц фарби.

Краса вшадзи,
слабучке слунко
викукуе през молгу.
Шивидло ше бори
облапиц шицко.

Але злато ешенї звладуе
и шніг ше рихта.

Попадуе диждж допити,
ешеньске шивидло
надвладуе злато
ешенї жовтей.

Мелодія ешені

Под мостом лежим
зуновани од муки
и бляди руки лежа
на моєй души.

Вноци у фарби лампаша
у ніжних фарбох лежим.
Не диham.
Зоз розопяту душу лежим
на каменей стини.

Поциловала ши ме през цмоту
бивам блізко, а далеко.
Обчекуем твою блізкосц.

Гуторела ши:
“Прецо любов преходзи коло нас?
Чом нас любов роздзелює?”

У моєй души остава
твой ніжни шлїд
хтори одходзи.

А ешень ту.
Мелодия сна любви.
Лісце опадує,
а у мне кошмар.
Умерам вешені.

Ноцна драга

Не дотикай ми гамби
док шпим.
Не рушай павучину сна,
ані витор моїх думкох
у глибоким сну.

Не шній мой сон
пуц ме най шнієм.
Не жалуй ме.
Не розбудзуй мойо чувства
док шпим.

Мирни сон,
дарунок спокою,
не рушай.
Най мирно шпим,
блажени.

Душа як гушля

Паметам ластовки як леца
зоз слунком ошвицени
на морю отвореним.
Габи стини облапяю,
вертикални и оштри,
ніжно и безконечно.

Шерцо у ритму любови трепеци.
Душа не шпи.
Здогадує ше давней любови
цеплей и смутней – блізкей.

А тераз боль и цмота.
Душа нестала зоз звуком гушлі.
Конец. Така то судьба.
Гвизда моя на души швици.

А гушля плаче
за душу.
Цихо, вично.

Сон

Шнієм ладї на небе,
леца без сна.
Не маю кридла бешеди
же би приповедали о лету,
цеплим и горуцим,
о слунку цо пече през хмари
и не да шніц.

Сон ше радує ноци
ведно ше вешеля,
непреривно ше траца
и врацаю
же би рано скапали.

Сами самучки през дзень,
а вечар знова су ту
ведно.

Поволай ме зоз собу

Поволай ме зоз собу до дзецинства давного и цеплого,
поволай ме до младосци давней и смутней
дзе ше здогадуем красних днѣох
и цеплого дому.

Поволай ме до любви красней и чаривней
поволай ме до красного швета дожица
дзе ше го здогадуем смутно и нїжно,
най ше жадам чувствувац любени.

Поволай ме и понукнї щесце,
най жадам жиц и любиц.
Поволай ме най жиєм без часу.
Поволай ме най украсиме ноц.
Най слунко нестане, а ноц остане.
Стретуца, поцилунки и
– безцильне блукане.

Там далеко отверам драгу дзецинства
будзем там дзе витор дує безчасово
жадам най били птици леца коло мене
навше далеко.

Не плачце очи мойо

Не плачце очи мойо
не губце сон.
Дайце мира шерцу мойому.

Прешли щешліви дні
и любов ше не враци.

Не гаша ше чувства
не дайце най ме болі
прешла любов.

Не забивайце любов,
дайце ей най жие,
гоч прешли нашо щешліви дні
у шерцу моім.

Майце моци врациц страcene,
не плачце очи мойо.

Не питай ше ми

Не питай ше ми прецо
так часто
мам виплакани очи.

Чом так часто
блукам ноцами
гледаюци це.

И не питай чом
гледам квет любви моей.
И не питай прецо
сом це так любел.

Єшень живота придзе
и животна драга ше гаши
а очи ми упадли.

Шнієм це.
Милу и незабутну, вичну.

Не охаб'яй ме самого

Не охаб'яй ме самого
ані на хвильку.
Мир ми принеш
каждодньови.
Не дай души най блука
додня рано.
Сцишні пулс живота
и не дай го.

Ноц цма.
Музика дзешка грає,
диргоні тло
животней драги.

Не зохаб'яй ме самого
у цмей ноци
дзе музика грає
цихо.

Майце милосци

Майце милосци, понїзно модлїм
за зли витор моїх думкох,
за нещесну любов моєй младосци,
за ранети птици моїх снох,
за болї завити до чарного.

Милосци майце за знічтожену радосц,
за живот жалосни,
за зло надаваня,
за невиконати жаданя
и мертви думки мойо.

Майце милосци за гришних людзох
зашалених и поганьбених,
за знічтожену младосц
у бурї трапези.

Милосци майце за шицки рани,
глібоки и тирваці
милосци майце за таїнствени думки
и ранету душу.

Милосци майце за ранетого трапенїка
у бездражу.
Майце милосц вше и занавше.

Коренє любви

Не зрубуй ми коренє любви
не зрубуй чувство за тебе.

Святосц любви не дам,
сцишнем од трацєня,
од знічтоженя.

Не дам ю покалічиц,
не дам ю знічтожиц.

Чувам ю занавше,
не лєм за мнє,
але и за нас.
За красну прешлосц
и вични спокій.

Не зрубуй и не знічтожуй
тото цо сом пестовал
и чувал за вичносц.

Не дам ю.
Чувам коренє и стебло любви
вирно и занавше.

Птици любови

Лецели птици били,
гашели любов нову,
ніжну и ганьбліву.
И сами таки були и главу зогинали.

Лецели птици червени,
гашели радосц любови,
цешели ше весели
и главку пишно тримали.

Лецели птици белави,
красу любови ношели
и у краси своєї
пирка трацели.

Лецели птици жовти,
пишно главу дзвигали
и на любов нову
весело волали.

А птици чарни
на конарох шедзели
и жалосно патраци
другим птицом завидзели.

Ніч им не могли зробиц
бо их любов звладала
и така моцна
их розоружала.

Младосц

Моя младосц прешла, була така яка була
а живот моей младосци одрезал кридла.
Борела ше слабо, була без кридлох,
але заш лем щиро, красна була.

Витри ю ношели по бездража,
борела ше така слаба и
падала часто од велькей ганьби.

Сцела буц така як и при других,
але судьба бездушна то ей не дала,
та ей такей слабеј заш кридла зламала.

И зоз зламанами кридлами
сцела судьби сцекнуц
але ю витри моцни
зламали у едней ноци.

Не дала ше легко
борела ше як знала,
але знова на концу
судьби своеј ше придала.

Живот

У белавидлу ока твоего
гледам любов.
У червенідлу ліцох твоіх
гледам радосц,
у полноти гамбох твоіх
гледам ужиток.

Люб ме вше, занавше.
Люб ме без граніцох, глібоко.

Бо живот жием без тебе,
за белавидло ока твоего,
за червени ліца твоей,
за полноту гамбох твоіх.

Жием за вичносц любови и щесца
жием за радосц и вешеле,
жием за вичносц.

Думки

Думки мойо блукаю,
блукаю у морю памятокх
безгранічно, безчасово,
упарто ше боря зоз силами зла.
А жадаю доброту.
Гледаю ю у вичносци,
гледаю ю у здогадованю.

Мойо думки потрошени
полни ранох и болю,
але ше не придаваю
бо ше вше найдзе дахто
хто их подопре.

Боляца рана
остала окована.
Вично ше бори
и не да щесцу
най ше родзи.

Мир

Не дай ми мира
зніщ цихосц неба
розвешель ме дараз
най не умрем.

Не дай да ми
молга очи замуци,
та най и музику
чуц не можем.

А душа блука
по безконечних пространствох
гледаюци мир.

Спокойни сом,
мир вшадзи.
И трава мирно лежи
у паху покошеного шена
ніжно ше будзи дзень.

Будзи ше у цихосци.
У чишленю спаднутих гвиздох
будзи ше дзень.
Цихо, цихо.

Цихосц

Златна цихосц мируе,
уходзи до мне спокойно,
страцени витор у власох ю буртави.

Зламани души
слухаю –
конец чекаю
и спашеню ше наздаваю.

Витор розноши мир спокую.
Цихосц боляца.
Бездзечни души вичерпано
на жем падаю.
Жадам пойсц
у миру и цихосци.

Колісанка

Шпивал сом колісанку
своїм дзецом.
Шпивал сом о русалкох
чаривней краси
окупаней з вичносцу.

Шпивал сом унуком
о русалкох з моряками,
строгима и баюсатима,
борбенима.

Тераз не мам кому шпивац,
унукове виресли.
А я бим шпивал колісанку ніжно,
зоз цихим гласом и заджмурених очох.

Але не мам кому,
наисце не мам.

Щесце

За щесце не требаю слова,
слова щезую
у цмоти.

За щесце треба ніжносц и цеплота,
цяхосц.
Витор же би го дораз принесло
же би го облапело
же би ше не розлещело.
Мир. Най ше не забие.
Же бим нашол спокой души моей.

Жаданє

Жадам присц гу тебе
дотхнуц твой сон
и помервиц власи,
посцерац слизи у очох,
войсц до твоїх тайних думкох
и чувства души.

Облап ме у розпуки,
думай на мене,
спомні ме дакеди
у лабиринту смертельносци.

Остань зо мну
и люб ме ніжно,
и поведз надії
и жаданя твое
у жвератку живота.

Валалу мой

Валалу мой мили
у шерцу це ношим,
я ше з тобу цешим
и зоз тобу пишим.

Як мали сом пошол
до цудзого швета,
здогадам ше на це
як красного квета.

Тераз сом далеко
у цудзини жиєм,
але я и тераз
вше о тебе шнієм.

А я пойсц мушел
до цудзого швета,
одняти од красного
пахняцого квета.

Совит Руснакови

Маш у своїм швеце
глібину ноци и красу лета.

Заджмур
и увидзиш гвизду швицацу.

Ноти твого гласу
приноша жертви.
Розопяти медзи надїями
и траценьом моци.

Не дай най це дриля
до глібини цмоти.
Влап ше за гвизду швицацу,
воздзвигні ше
и чувай прешлосц свою.

Не дай сили най це звлада,
май моци одтаргнуц ше
Руснаку мили
и розум твой най звлада зло,
не дай ше нігда и нікому.

Моряк

Зоз слунком ошвицене морйо
габовите пре маестрал
приповеда о судьби моряка.

Судьби горкей
цо чежки живот прави
моряка змоцнее дораз
и судьбу легщейшу прави.

Пучина безконечна,
радосци мало,
але заш лем
дацо и остало.

Моряку мили и горди,
зоз животом рукуеш своїм,
не дай най морйо глібоке
постане гробом твоїм.

Шній слунко бліщаце
и пучину мирну и чисту
най ци сон мирни прави
и драгу вше исту.

Морйю прекліна

На морю белавим
леца били чайки.
Велічезно леца
опатраюци ше у габох.

Габи гурча чаривно
а чайки крича.
Одгук ламе цихосц,
морйю чаривно патри
и ошмихуе ше.

Прибліжуе ше ноц,
морйю цмеє.
Чайки облетую,
а габи бешня.

Руцаю ше и поцагую назад
Гурча.
Рихтаю ше за музику
моцну, звичайну.

Морйю прекліна за миром,
а чайки леца.

Мирне морйю

Мирне морйю,
швици мешац,
швици ше у морю.
Цихосц роздзера
кричане чайкох.

Махане їх кридлох слабне
вистати птици лапаю ноц
лапаю ноц несебично.

Остава цихосц
безчасова
ладьох нет,
лем мир
безгранічни.

Будна ноц
хтора з морйом панує,
а мешац швици
не да морю спац.

Конец мойого живота

Мой живот уж при концу,
живот од ґару,
живот потрошени.

Любел сом го
себично и чудне.
Сцел сом го застановиц
на хвильку най потирва.

Спреди ме:
не становел ше, ані не потирвал.
Ноша го жимни молги
до глібини.
До невращаня.

И я чекам конец
мойого живота.

Владимир (Антун) Провчи народзени 15. юния 1946. року у Миклошевцох при Вуковаре. По фаху є висши медицински технїчар, а тераз є у пензії. Писнї почал писац у дзевятим року живота, але интензивнейше ше пошвецел писнаю пред двома роками кед наступел и на Фестивалу поезиї Приморско–горанскей жупаниї.

Векши успех посцигол и у гимназиї, але познейше не писал вельо.

Його писнї полни песимизму през хтори ше нагадує оптимизем. Прицагує го ешень зоз ей краснима фарбами, але тиж так и марина, филозофске роздумованє и друге.

„Душа як гушля“ його перша збирка поезиї.

Владимир Провчи „Душа як гушля” – руска поезия

Рецензия

Руска поезия у Горватскей не ма вельо поетох, а окерме мало их ест у одношеню на поетох у Войводини. Кніжки на руским язичу котри ше през рок друкую у Горватскей ридки. Прето зявене Владимира Провчия представя щешліву обставину.

Приходзаци зоз медитеранского поднебья, а з походженьом зоз Славонії, вон представя новосц и приноси дух иншакого приступу. Рижнородни и цалком иншаки стил писня прицагуе повагу у намаганю же би бул оригинални. Оригиналносц обачліва. Повагу му прицагуе ешень зоз своїма красами, а попри рефлексивного пасма препознатліва и носталгия за родимим валалом. Жадаючи дожите зляц до єдней комплексней цалосци вон ше бави зоз словами и гледа смисел живота. Повредзени, розчаровани зоз почежкосцами живота през мотиви терхи, розчарованя и жалосци прецагуе нїтки радсоци и животного вешеля. Вон одкрива свою душу одпарто, неприкрито и щиро. Щиросц прицагуе з глібину и зоз чувствительносцу.

Вон реалиста, не сцека од людзох и бригох. Дзекеди вистане, спадне, не ма моци, але поручуе же у його рукох моц, же ма розуму хтори звладуе зло. У одношеню гу любви ест одгуку розчарованя, але и полетованя у комплексносци. Вон жада нїжносц и щеплоту гледаючи щесце. Иншак барз дружтвени, бої ше самоти. Придава ше долї. Часто приволуе здогадованя.

Заш лем у нїм иснуе надїя до любви и лепшого ютра. Не вистава. Дума же ест надїї за любов и лепше ютре. Без огляду же у збирки ест вельо песимизму, заш лем оптимизем викукуе зоз його чувствох. Патраци вообще, автор през збирку виноши свойо попатрунки на живот. Отвера душу и грае як гушля. Одпарто и щиро. Без патетики. Жада себе понукнуц. Вон не модлі за милосц. Єдноставно ше оголел и вислухуе кліпнуце души. У позних рокох у хторих ше находзи, розтаргани зоз животом,

покус ше придава и роздумує о концу. Не бої ше го. Стоїчки го чека.

Провчи кратко пише поезию, лем даскельо роки. Як уметнік роками ше виражує з мальованьом. Тераз штафелай заменєл зоз словами. Предпоставка же ту читаче пренайду поетичну щиросц и же ю буду ценїц. Шири є у малярстве, а таки є и у поезиї. Без трети шлебодно виходзи пред публику, отворени за вреднованє як маляр и поета. Найвещей цо може страциц то сцерпезлївосц. А зоз ню го живот обилно наградел. Вежбал цали живот и вивежбал. По сами дробніци.

То перша збирка поезиї. Узретосц роботи нам гутори же их могло буц и вещей. Вона дійствує пориваючо, та ше наздаваме же тот порив не загашне. Тота кнїжка значна за культуру Руснацох и того поднебья. Вона завежне одредzene место у пориваючей культури и традициї Руснацох. Писана є и на горватским язикау, цо дава спознанє о рускей поезиї и культури хтора при нас недостаточна. Вообщє о националней меншини Руснацох меней ше зна и тота кнїжка ма задаток прешшириц знанє о нїх. Двоязичне виданє барз хасновите и зазберує векше число читачох. Прето и виходzene тей кнїжки завредзує похвалу у надїї же ше двоязичносц будзе практиковац и у будучносци.

Закончуюци привитуєм намаганє же би ше друковала єдна кнїжка написана з руку 66 рочного Руснака хтори за діялносц у культури 2008. року достал одликованє од председателя України “Заслуги за народ III ступня” як и други числени припознаня и подзекованя. Можебуц же ше тота збирка требала зявиц и познейше, же би автор мал часу написац векши опус писньох. Але, час пред нїм и наздавайме ше же го позитивно вихаснує.

Ана Мария Сасо

(на руски преложела Вера Павлович)

„Душа як гушля” – чудесни швет мрийох Владимира Провчия

Рецензия

Владимир Провчи народзени 15. юния 1946. року у Миклошевцох при Вуковаре. Основну школу закончел у родимим валале на руским язикау. Познейше ше школовал у Руми, Вуковаре, Сримскей Митровици, Любляни и Новим Садзе. Висшу медицинску школу закончел у Београдзе, дзе и дипломовал у януару 1969. року. Робел у шпитальох и после 42-ох рокох роботного стажу пошол до пензії.

Почал писац уж зоз 9 роки. Познейше, интензивнейше у гимназиї, а вец направел длугу паузу, же би ше 2010. року знова озбильнейше прилапел писаня. Два раз наступел за здружене на Фестивалу поезиї Приморско–горанскей жупаниї и на менших сходах.

Пришол час и за першу збирку. „Душа як гушля” перша його збирка хтора ма 30 писні на руским и горватским язикау.

Владимир през поезию за нас отворел часц своєї души... Збирка як моцна вяза зоз коренями, дзецинством, младима днями и морйом. У збирки преплецени озбильни филозофски теми („Младосц”, „Живот”, „Думки”, „Щесце”) зоз дзецинскимися памятками („Колісанака”), шицко то зблагало морйо („Мирне морйо”, „Моряк”, „Морйо прекліна”), а прикрашела ешень („Жовте лісце ешенї”, „Лісце октобра”) и шицко надополнела любов.

Автор нам дарує не лем часц себе але и красу, зоз осторожно вибераним словніком водзи нас до швета мрийох и краси, понука нам бизовну оазу у хторей спокійно можеме предлужиц зоз шніцом.

„Спокойни сом,
мир вшадзи.
И трава мирно лежи
у паху покошеного шена
ніжно ше будзи дзень.”

(„Мир”)

Окреме значне и тото же автор пестує свойо корені и пише на руским язике, зоз тим надополнююци руски литературни скарб ту у Горватскей.

Наздавам ше же тота перша кніжка поезиї лем початок поетского шора.

Надя Саджак, мр. филології

(на руски преложела Вера Павлович)